

על אמירת „מזמור שיר ליום השבת” אנו כבר יודעים מתקופת הרמבם. על פי שאלה שהופנתה אליו ועל פי תשובתו הקצרה — נמצאנו למדים שהמנהג היה קיים כבר כמה דורות. ואלה דברי השאלה והתשובה ב„שאלות ותשובות” של „פאר הדור” של הרמבם (משנת תקכ”ה [1763] עמ’ כב): „שאלה: ותורינו אדונינו — בקהל גדול יסתירם האיל בסתר כנפיו, אשר היה מנהגם מימות עולם וכשנים קדמוניות לומר בליל שבת אחר שיאמרו, מזמור שיר ליום השבת, ואומרים, ויכלו, ונמצאו שם תלמידי חכמים ואמרו כי אין ראוי לומר, ויכלו, ואומרים הקהל... מנהג אבותינו אין אנו מבטלים. יאמר נא אדונינו משה, אשר בעיניו יופשט כל הדבר הקשה, ופני משה כפני חמה, אתקפתא דבי שמשא, וידו על העליונה בהני כבשי דרחמנא [= בסודות ה’], רעיית מהימנא [רועה נאמן] — אם ישנו [שין פתוחה] הקהל ממנהגם אם לא? תשובה: ישארו במנהגם ולא יבטלו מנהג אבותיהם, אך בזאת שיאמרו אותו [ויכלו] אחר העמידה קודם גמר ערבית, וכתב משה.”

הרב מרדכי הכהן, במאמרו „מנהגי ליל שבת קודש” („מחניים” פה—פו, עמ’ 34) מעיר: „וכנראה שלא היו אומרים אותו אלא בקצת קהילות ספרד, אבל לא באשכנז שכן כותב הרמב”א ב„דרכי משה” (רס”א, ב): „ובמדינות אלה אין נוהגין לומר מזמור בכניסת השבת, לכן עניית, ברכו” הוי קבלת שבת, ודלא כבית יוסף דכתב שם (סוף הסימן): „מכי אמר מזמור דשבת קבליה לשבת עליה.”

י. אלבוגן מסכם את המנהגים בקבלת שבת במשפטים הבאים: „מימי מקובלי צפת ואילך (סוף המאה הט”ז), נוסף לתפילת ליל שבת, סדר קבלת שבת על פי המסופר במסכת שבת קיט עמ’ א: רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבת [בערב שבת לקראת לילה] אמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה. רבי ינאי לביש מאניה [בגדיו] מעלי שבת ואמר: בואי כלה בואי כלה. המקובלים קיימו את הדברים כפשוטם, והיו יוצאים אל מחוץ לעיר לקבל פני שבת ומזמרים את המזמורים צה—צט (לכו נרננה), ואחר כך מזמור כט ומסיימים: „בואי כלה בואי כלה לשלום שבת מלכתא. כמה שירים, לכה דודי” היו מצויים בימים ההם, ונתקבל השיר של רבי שלמה אלקבץ שיצאה עליו הסכמת האר”י ונתפשט בקהלות, אף על פי שנמצאו גם מתנגדים לו ובמנהג רומניא, למשל, איננו. סדר קבלת שבת נתפרש לראשונה בסדר היום של ר’ משה בן מכיר (1599). במנהגים השונים יש שינויים בבחירת המזמורים, אבל כולם מביאים את השיר „לכה דודי” ובכולם נוהגים שהקהל והחזן מחזירים את פניהם אל הפתח, וזכר ליציאה אל מחוץ לעיר” (תרגום של „תולדות התפלה והעבודה בישראל” ע”י ברוך קרופניק עמ’ 82—83). לפי „מנהג בני רומא” נוהגין לשיר „לכה דודי” ואחריו אומרים תהלים צב—צג. (עיין ד”ר ד. גולדשמידט במאמרו בספר „מבוא שד”ל למחזור בני רומא”, הוצאת דביר, עמ’ 90). י. מאהרשען במאמרו „ישורון” עמ’ פב מביא — נוסף למזמור כ”ט — עוד שבעה מזמורים אחרים ל„קבלת שבת”. הוא כותב: „...והוא

א. המקורות של קבלת שבת בתלמוד וברמב"ם (14) (פירוש בעמוד 69)

שבת קי"ט ע"א: "רבי חנינא מיעטף וקאי אפניא דמעלי שבתא אמר בואו ונצא לקראת שבת המלכה רבי ינאי לביש מאניה מעלי שבת ואמר בואי כלה בואי כלה"
רש"י: "מתעטף - בבגדים נאים; בואי כלה - הכי קרי ליה לשביתת שבת מתוך חביבות"
רמב"ם שבת פ"ל ה"ב: "איזה הוא כיבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מייחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת, ומתעטפין; ואמרין בואו ונצא לקראת שבת המלך"
בבא קמא ל"ב ע"א-ע"ב: "איסי בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה ומודה איסי בערב שבת בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות ... בערב שבת מאי ברשות איכא כדרבי חנינא דאמר רבי חנינא בואו ונצא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה לקראת שבת כלה מלכתא רבי ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה"
רש"י: "בואי ונצא - כאדם המקבל פני המלך"
רבנו חננאל: "מאי ברשות פירוש ברשות מצוה כרבי חנינא דהוה מרקד ואזיל ואמר בואו ונצא לקראת כלה"
רמב"ם חובל ומזיק פ"ו ה"ט: "שנים שהיו מהלכין ברשות הרבים אחד רץ ואחד מהלך והזק אחד מהן בחבירו שלא בכוונה, זה הרץ חייב מפני שהוא משנה, ואם היה ערב שבת בין השמשות פטור מפני שהוא רץ ברשות כדי שלא תכנס השבת והוא אינו פנוי, היו שניהם רצים והזקו זה בזה שניהם פטורין ואפילו בשאר הימים."

"קבלת שבת" כפירוש הגמרא קבלת פני מלכות, לקראת שבת כלה, בואי כלה בואי כלה לבש

ב. המבנה של קבלת שבת והשיר "לכה דודי"

ששה ימי ששה מזמורים	<p>תהלים צ"ה, ג: כי א-ל גדול ה' ומלך גדול על כל א-להים</p>				
	<table border="1"> <tr> <td>תהלים צ"ח, ו: בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'</td> <td>תהלים צ"ו, י: אמרו בגוים ה' מלך אף תכון תבל כל תמוט</td> </tr> <tr> <td>תהלים צ"א, ד: ה' מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ... ועז מלך משפט אהב</td> <td>תהלים צ"ז, א: ה' מלך תגיל הארץ ישמחו אלים רבים:</td> </tr> </table>	תהלים צ"ח, ו: בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'	תהלים צ"ו, י: אמרו בגוים ה' מלך אף תכון תבל כל תמוט	תהלים צ"א, ד: ה' מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ... ועז מלך משפט אהב	תהלים צ"ז, א: ה' מלך תגיל הארץ ישמחו אלים רבים:
	תהלים צ"ח, ו: בחצצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'	תהלים צ"ו, י: אמרו בגוים ה' מלך אף תכון תבל כל תמוט			
תהלים צ"א, ד: ה' מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ... ועז מלך משפט אהב	תהלים צ"ז, א: ה' מלך תגיל הארץ ישמחו אלים רבים:				
<p>תהלים כ"ט, י: ה' למבול ישב וישב ה' מלך לעולם: ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:</p> <p>אנא בכח גדלת מיניך תתיר צרוכה: קבל רנת עמך ... נהל ענתך: יחיד גאה לעמך פנה ...</p>					
"לכה דודי" קבלת שבת	<p>לכה דודי לקראת כלה. פני שבת נקבלה:</p> <p>לקראת שבת לבו ונלכה. פי היא מקור הברכה. מראש מקדם נסוכה. סוף מעשה במחשבה תחלה מקדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה. רב לך שבת בעמק הבכא. והוא יחמול עליך חמלה התנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי. על יד בן ישי בית הלחמי. קרבה אל נפשי גאלה בואי בשלום עטרת בעלה. גם בשמחה ובצהלה. תוך אמוני עם סגלה. בואי כלה. בואי כלה</p>				
יום שבת מלכות ה'	<p>תהלים צ"ב, א: מזמור שיר ליום השבת:</p> <p>תהלים צ"ג, א: ה' מלך גאות לבש לבש ה' עז התאזר אף תכון תבל כל תמוט</p>				

ג. מרכז המקובלים בצפת בתקופת האריז"ל

¹²Be not despondent. Be not cast down. Why be dejected; why face the ground? In a city rebuilt on its own ancient mound, The poor of my people find shelter inside.

¹³Go forth my love...

¹⁴Shunned are all who would shun you. Gone are those who'd overrun you. The joy of your God shines upon you. Like the joy of a groom and a bride.

¹⁵Go forth my love...

¹⁶Spread out to the left and the right Proclaiming the Holy One's might. We'll revel in our delight Through Peretz's son magnified.

¹⁷Go forth my love...

[Worshippers rise and turn toward the sanctuary door to welcome Shabbat. They bow in welcome at "Come forth O bride; come forth O bride!"]

¹⁸Come forth in peace her husband's pride, joyful, happy, gratified. Into the midst of the faithful tribe.

Come forth O bride; come forth O bride!

¹⁹Go forth my love...

[Traditionally, mourners observing their period of shivch now join the community in Shabbat worship. As they enter the room they are greeted as follows.]

²⁰May God comfort you with the rest of Zion and Jerusalem's mourners.

¹²לֹא תִבְשֵׁי וְלֹא תִקְלָמֵי
מַה תִּשְׁתַּחֲוֶהוּמִי וַיִּמְהַר תִּהְיֶינִי;

כִּי רָחֵם עָנְיִי עַמִּי
וְנִבְנְתָה עִיר עַל הַתְּלָה.

¹³לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

¹⁴וְהָרִיד לְמִשְׁפַּחַת שְׂאֵמֶיךָ
וְהִתְקַוּוּ כָּל מִבְּלָעֶיךָ;
יֵשׁוּשׁ עֲלֶיךָ אֲלֵתֶיךָ
כַּמִּשּׁוּשׁ חֲתָן עַל כְּתוּבָה.

¹⁵לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

¹⁶יִמְרִי וְיִשְׁמְעוּהוּ מִפְּרִצֶיךָ
וְאֵת יְיָ תִעַרְרֶינִי
עַל יַד אֵלֵי שֶׁכֵּן פְּרִצֵי
וְנִשְׁמְתָה וְנִגְלִיָה.

¹⁷לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

[Worshippers rise and turn toward the sanctuary door to welcome Shabbat. They bow in welcome at "Come forth O bride; come forth O bride!"]

¹⁸בָּרְאוּי בְּשֵׁלוֹם עֲשׂוֹת כְּתוּבָה

גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצִהְלָה;
חֲתָן אֲמִוְנִי עִם מִגְּלָה
בְּאֵי כְתוּבָה, בְּאֵי כְתוּבָה.

¹⁹לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

[Traditionally, mourners observing their period of shivch now join the community in Shabbat worship. As they enter the room they are greeted as follows.]

²⁰הַמְּקוֹם יִנָּחֵם אֲחֵיכֶם בְּחֻדוֹ שְׂאֵר
אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְיִירוּשָׁלָיִם.

II. L'KHAH DODI ("GO FORTH MY LOVE..."): THE DIVINE UNION OF BRIDE AND GROOM

¹Go forth my love to meet the bride. Shabbat's reception has arrived!

²"Observe" and "remember"—two words as one.

Proclaimed by the Only forgotten by none. Adonai is One. His name is One. Praised, and renowned, and glorified.

³Go forth my love...

⁴To meet Shabbat come, let us go. For she is the source from which blessings flow.

From creation's beginning a royal veiled glow

The last thought created, the first sanctified.

⁵Go forth my love...

⁶Regal city, the king's holy shrine, Rise up and leave your upheaval behind. Too long in the valley of tears have you pined.

The Compassionate One will compassion provide.

⁷Go forth my love...

⁸Shake off the ashes. Rise up from them! Wear glorious clothes, my people, my gem. Through the son of Yishai of Bethlehem Redeem my soul. Draw near to my side.

⁹Go forth my love...

¹⁰Awake, awake! Your light is here. Arise, shine out light bold and clear. Wake up! Wake up! Sing verse to hear. Through you the presence of God comes alive.

¹¹Go forth my love...

¹לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה,
פָּנֵי שַׁבַּת נִקְבְּלָה.

²שְׂמֹרוּ וְזָכוּר כְּרַבּוֹר אֲחֵךְ
הַשְׂמִירְעָנָה אֵל הַמְּרִיבָה;

³אֲחֵךְ וְשִׁמּוֹ אֲחֵךְ
לְשֵׁם וְלִתְפָּאָרַת וְלִתְהִלָּה.

⁴לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

⁵לְקַרְאֵת שַׁבַּת לָכוּ וְנִגְלָה
כִּי הִיא מְקוֹר הַמְּבַרְכָה;

⁶מֵרֵאשׁ מִקְדָּם נִסְמָחָה
סוּרָה מַעֲשֵׂה בְּמִשְׁתַּחֲבֵּת תְּחִלָּה.

⁷לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

⁸מִקְדָּשׁ מְלֵךְ עִיר מְלוּכָה
קוֹמִי צְאִי מִחֻמּוֹת הַתְּפִיכָה;

⁹כִּי לֵךְ שַׁבַּת בְּעֵצְמִיךָ תִּבְכָּא
וְהוּא יִתְמַלֵּל עֲלֶיךָ חֲמִלָה.

¹⁰לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

¹¹הִתְעוֹרְרִי מֵעַפְרֵי קוֹמִי
לְבָשִׁי בְּגָדֵי תִפְאָרְתְּךָ עַמִּי;

¹²עַל יַד כֶּן לִישֵׁי בֵּית הַלְּחִמִּי
קְרִיבָה אֵל נַפְשִׁי גְּאֻלָּה.

¹³לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

¹⁴הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי
כִּי בֵּא אֲוֹרֵךְ קוֹמִי אֲוִרִי;

¹⁵עוֹרִי עוֹרִי שִׁיר זִבְרִי
כְּבוֹד יְיָ עֲלֶיךָ נִגְלָה.

¹⁶לֵךְהָ דוֹרֵי לְקַרְאֵת כְּתוּבָה...

'What did I ask you and what did you answer me?' inquired he. 'You asked me,' he replied, 'why does the Sabbath differ from all other days,' and I answered you, 'Why does Rufus differ from other men.' 'Because the emperor desired to honour him,' said he. 'Then this day, too, the Holy One wished to honour.' 'How can you prove it to me?'¹ 'Let the river Sambatyon prove it, which carries stones the whole week² but allows them to rest on the Sabbath.' 'You are evading the question,'³ he exclaimed. 'Then let him who brings up [the dead by] his male genital prove it,' he replied, 'for every day he [the dead] comes up but not on the Sabbath.'⁴ He went and made a test with his own father: every day he came up, but on the Sabbath he did not come up. After the Sabbath he brought him up [again]. 'Father,' said he, 'have you become a Jew after death! Why did you ascend during the whole week but not on the Sabbath?' 'He who does not keep the Sabbath among you of his own free will must keep it here in spite of himself.' 'But what toil have you there?' he demanded. 'The whole week we undergo judgment, but on the Sabbath we rest.' Then he went back to R. Akiba and said to him: 'If it is as you say that the Holy One, blessed be He, honours the Sabbath, then He should not stir up winds or cause the rain to fall on that day.' 'Woe to that man!'⁵ he exclaimed, 'it is like one who carries [objects] four cubits.'⁶

6. A philosopher asked R. Hoshaya: 'If circumcision is so precious, why was it not given to Adam?'⁷ 'If so,'

¹ That this is indeed the seventh day.

² The strong force of its current carries along stones and rubble, rendering it unavigable. It is a mythical river; v. Theodor *ad loc.* and Neub. *Géogr.*, p. 33.

³ Lit. 'you are drawing me away'—to a distant place; you quote as proof a distant river I have never seen.

⁴ This refers to a kind of necromancer (*bd'al-od*) who brought up the dead by means of the membrum virile.

⁵ Lit. 'let fainting come upon that man'.

⁶ The whole universe is God's private domain, as it were, and when He moves the winds and rain it is to Him like carrying in private ground, which is permitted even on the Sabbath.

⁷ I.e. why was he not born circumcised?

he replied, 'why do you shave the corners of your head and leave your beard?' 'Because it grew with me in folly,'¹ was the answer. 'If so, you should blind your eye and cut off your hands!'² 'To such an argument have we come!' observed he.³ 'I cannot send you away empty-handed,' said he; '[the real reason is this:] whatever was created in the first six days requires further preparation, e.g. mustard needs sweetening, vetches need sweetening, wheat needs grinding, and man too needs to be finished off.'⁴

7. R. Johanan said in R. Jose's name: Abraham, who is not reported to have kept the Sabbath,⁵ inherited the world in [limited] measure, as it is written, *Arise, walk through the land in the length of it and in the breadth of it* (Gen. xliii, 17). But Jacob, of whom the keeping of the Sabbath is mentioned, viz. *And he rested* [E. V. 'encamped'] *before the city* (*ib.* xxxiii, 18), which means that he entered at twilight and set boundaries before sunset,⁶ inherited the world without measure, [as it is written], *And thou shalt spread abroad to the west, and to the east*, etc. (*ib.* xxviii, 14).

8. Now why did He bless it? R. Berehiah said: Because it has no mate. The first day of the week has the second, the third has the fourth, the fifth has the sixth, but the Sabbath has no partner. R. Samuel b. Nahman said: Because it cannot be postponed: a festival can be postponed, the Day of Atonement can be postponed,⁷ but the Sabbath cannot be postponed.

R. Simeon b. Yohai taught: The Sabbath pleaded to the Holy One, blessed be He: 'All have a partner, while I have no partner!' 'The Community of Israel is your partner,' God answered. And when they stood before the mountain of Sinai, He said to them, 'Remember what I said to the

¹ In childhood and youth, before I reached the years of discretion. Hence it is of less value and I cut it.

² These, too, you have from birth.

³ Your arguments are mere sophistries.

⁴ By circumcision.

⁵ Mah.: it is not stated specifically that he kept the Sabbath, but only in general terms that he kept God's law; v. *Midra*, lxiv, 4.

⁶ V. *Midra*, lxxix, 6 *ad fin.*

⁷ These are dependent on the day which the Court declares to be New Moon; thus if New Moon is declared a day later these too fall later.

²“Observe’ and ‘remember’—two words as one” The two versions of the Ten Commandments bid us to “remember” the Sabbath day (Exod. 20:8) and to “observe” it (Deut. 5:12), leading the Rabbis to declare that God uttered both commands at once. This duality emphasizes the need to approach the Sabbath with both *keva* and *kavannah*, observing the commandments governing the day but doing so with full intention of remembering to make it holy.

²“Adonai is One. His Name is One” Since the Sabbath is “a foretaste of the world to come” (Gen. Rab. 17:5 [17:7 in some editions]; *Mekhilta* to Exod. 31:13), this Shabbat song emphasizes Jewish messianism. According to the prophet Zechariah (14:9), “On that day [in messianic times] Adonai shall be one and his name shall be one”—that is, all peoples on earth will recognize Adonai as God. We repeat this messianic line daily to conclude *Aleinu* (see Volume 6, *Tachanun* and Concluding Prayers, p. 133) and repeat the idea in the *Minchah* service for Shabbat, where the middle section of the Shabbat *Amidah* for *Minchah* begins: “You are one and your name is one” (see above, “More revered than all other gods” for comments on monotheism and henotheism).

⁶“Regal city ... rise up” Prophetic messianism promised a rebuilding of Jerusalem and an ingathering of the exiles. As an inhabitant of Safed, and knowing first hand exactly how downtrodden Jerusalem was, the poet describes its hoped-for renaissance in powerful, poetic terms.

◆

ELLENSON (MODERN LITURGIES)

hands of a personal messiah, all of which made early modern Jews nervous lest their liturgy imply they did not feel fully at home in their host countries.

➤ As a result, the pioneering Hamburg Temple Prayer Books of 1819 and 1845 replaced *L'khah Dodi* with a creative composition in German. Most nineteenth-century liberal prayer book authors followed suit in one way or another. In his earlier (and more traditional) liturgy, Abraham Geiger included at least a truncated version (see below for commentary on these selections), as did the 1940 *Union Prayer Book* (American Reform), but earlier versions of that book (1895, 1924) had omitted it, following both Isaac Mayer Wise and David Einhorn, the two primary liturgical influences from the nineteenth century here.

Interestingly, in their 1885 *Abodath Israel*, one antecedent for American Conservative liturgy, Benjamin Szold and Marcus Jastrow provided even a more abbreviated version of *L'khah Dodi* than that presented by Geiger. They too had hesitations about the poem's traditional theology. The full version was restored to American Reform liturgy with its 1975 *Gates of Prayer* and then found its way into Israeli (*Ha'avodah Shebalev*, 1982) and German (*Seder Hatefillot*, 2001) Reform. But an abbreviated version still marks the 1977 British Reform (*Forms of Prayer for Jewish Worship*) as well as the British Liberal Movement's *Lev Chadash*.

יהי ראון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו
שיצבה בית המקדש במהרה בזמנו ותן חלקנו פתוחתך
ושם נעבדך ביואה פני עולם ופשנים קדמויות.
וערכה ליהוה מנחת יהודה וירושלם פני עולם ופשנים קדמויות:

מלאכי ג

All stand and say:

וּנְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-עַבְדָּאֵם:
וְכָל-אֱלֹהִים פְּנִים הַשְּׂבִיעִי מִפְּלִמְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
וְהִשְׁפַּת פְּנִים הַשְּׂבִיעִי מִפְּלִמְלֵאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה:
וְכַבֵּד אֱלֹהִים אֲתֵיכֶם הַשְּׂבִיעִי, וְקִדַּשׁ אֹתוֹ
פִּי בּוֹ שִׁבְתְּ מִפְּלִמְלֵאכְתּוֹ, אֲשֶׁר-פָּרַא אֱלֹהִים, לְעִשְׂוֹת:

בראשית ב

On the first two nights of Pesach (first night in Israel), some congregations recite (page 733) at this point. The following until הַשְּׂבִיעִי מִפְּלִמְלֵאכְתּוֹ on page 361, is omitted when praying with an occasional minyan or alone. See law 452. It is also omitted when the first day of Pesach falls on Shabbat.

The Leader continues:

פְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב
הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן, קִנְיָ שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

The Leader then the Kaddish:

קָמָן אֲבוֹת פְּרוּךְ, מַחְיֵה מַתִּים בְּמֵאֲמָרוֹ
הָאֵל / בְּשֵׁבַת שְׁבוּת: הַפְּלִי / הַקְּדוֹשׁ שְׂאִין פְּמוֹדָה
הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ פְּנִים שִׁבְתְּ קְדָשׁ
פִּי בָּם רִצְחָ לְהַנִּיחַ לָהֶם
לְפָנֶיךָ נַעֲבֹד פְּרִיָּאָה וְפָחַד
וְנוֹדָה לְשִׁמּוֹ בְּכָל יוֹם תְּמִיד, מַעֲיֵן הַפְּרָכּוֹת

By His word, He was the Shield of our ancestors: A summary of the seven blessings of the Amidah, which is unique to Friday evening. Tradi-

May it be Your will, LORD our God and God of our ancestors, that the Temple be rebuilt speedily in our days, and grant us a share in Your Torah. And there we will serve You with reverence, as in the days of old and as in former years. Then the offering of Judah and Jerusalem will be pleasing to the LORD as in the days of old and as in former years.

Mal. 3

All stand and say:

Then the heavens and the earth were completed, and all their array.
With the seventh day, God completed the work He had done. He ceased on the seventh day from all the work He had done. God blessed the seventh day and declared it holy, because on it He ceased from all His work He had created to do.

Gen. 2

On the first two nights of Pesach (first night in Israel), some congregations recite Hallel (page 732) at this point. The following until "who sanctifies the Sabbath" on page 360, is omitted when praying with an occasional minyan or alone. See law 452. It is also omitted when the first day of Pesach falls on Shabbat.

The Leader continues:

Blessed are You, LORD our God and God of our fathers, God of Abraham, God of Isaac and God of Jacob, the great, mighty and awesome God, God Most High, Creator of heaven and earth.

The congregation then the Leader:

By His word, He was the Shield of our ancestors.
By His promise, He will revive the dead.
There is none like the holy God/On Shabbat Shiva: the holy King/ who gives rest to His people on His holy Sabbath day, for He found them worthy of His favor to give them rest.
Before Him we will come in worship with reverence and awe, giving thanks to His name daily, continually, with due blessings.

tion ascribes it to the fact that in Babylon, where synagogues were for the most part outside town, going home at night was fraught with danger. This prayer was added for the benefit of latecomers, so that the congregation could leave together.

אל ה'הודוֹת, אדון השלום
מקדיש השבת ומברך שביעי
ומניח בקדושה לעם מושגו ענג
וזר למעשה בראשית.

The Leader continues:

אלהינו ואלהי אבותינו, רצה במנוחתנו.
קדשנו במצותיך ותן חלקנו פתוחתך
שבענו משובך ושמחתנו בישועתך
ותהר לפנינו לעבודך באמת.
והתחילנו יהוה אלהינו פאהבה וברצון שבת קדשך
ונוחו בך ישראל מקדשי שמך.
ברוך אתה יהוה, מקדיש השבת.

קדיש שלום

יתגדל ויתקדש שמה רבא (קודל: אמון)

בעלמא די ברא כרעותה

ומליך מלכותה

פתיכוון וביומוכוון ובתיי דכל בית ישראל

בעלמא ובמוון קריב, ואמרו אמון. (קודל: אמון)

יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.

קודל
ושייך:

יתברך וישתבח ויתפאר

ויתרום ויתששא ויתחדד ויתעלה ויתהלל

שמה דקדשא פריך הוא (קודל: פריך הוא)

לעלא מן כל פרבא

/ בשבת שובה לעלא לעלא מפל פרבא /

He is God to whom thanks are due, the LORD of peace who sanctifies the Sabbath and blesses the seventh day, and in holiness gives rest to a people filled with delight, in remembrance of the work of creation.

The Leader continues:

Our God and God of our ancestors,
may You find favor in our rest.
Make us holy through Your commandments
and grant us our share in Your Torah.
Satisfy us with Your goodness, grant us joy in Your salvation,
and purify our hearts to serve You in truth.
In love and favor, LORD our God,
grant us as our heritage Your holy Sabbath,
so that Israel who sanctify Your name may find rest on it.
Blessed are You, LORD, who sanctifies the Sabbath.

FULL KADDISH

Leader: Magnified and sanctified
may His great name be,
in the world He created by His will.
May He establish His kingdom
in your lifetime and in your days,
and in the lifetime of all the house of Israel,
swiftly and soon –
and say: Amen.

All: May His great name be blessed for ever and all time.

Leader: Blessed and praised,
glorified and exalted,
raised and honored,
uplifted and lauded be
the name of the Holy One,
blessed be He, beyond any blessing,

